

Mihai MĂNIUȚIU

Exorcisme și fulgurații

Oamenii făuresc idoli pentru a avea cui să-și dedice naufragiul.

Câte praguri ale credinței în sine și în ceilalți trebuie să depășescă un om ca să renunțe la superstiția, la magia miniciunii!

Biografia noastră e, în genere, o insultă - o batjocură la adresa legendei ce-am visat să fim.

Dimineața pornim la cucerirea lumii; spre seară nu mai dorim decât o colibă sau o vizuină în care să ne găsim adăpost.

Mitul progresului pare să fi servit exclusiv la a ne sădi în conștiințe o mare frivolitate în raport cu natura, cu condiția noastră - și e de temut că epuizarea lui, relativ recentă, ne va lăsa descoperiți (și ca străvezii de atâta ușurățate) dinaintea adversităților istoriei; e de temut că spaimele care ne vor asalta în viitor nu au să aibă de întâmpinat, înlăuntrul celor mai mulți dintre noi, nici o opreliște, nici o barieră vrăjită, nici o enegie de sorginte magică sau religioasă.

Agent al uniformității și nediferențierii, dictatorul e un adept al peisajului de pustă în societate; lipsa oricărui relief uman îl exaltă și numai spațiile pe care le guvernează golul i se par respirabile.

Propaganda cezarică țintește să sădească în spiritul celor mulți, șovăielnici, repulsia față de orice idee ori simțământ ce nu a primit mai întâi botezul partinic, sectar. Răul devine astfel ceea ce se situează în afara doctrinei de Stat; binele, ceea ce nu caută să iasă din fruntariile ei.

O, toate aceste promisiuni nemăsurate, toate aceste aproximări ale paradisului pe pământ! Și, pretutindeni, idoli hibridi, lipsiți de membre inferioare și cu gesticulația strângăce...

Condotierii Puterii au dreptate: o dictatură care a compromis mai mult de trei sferturi din populația unei țări e deja o republică a consensului totalitar.

În domeniul strict al ideologiei, dictatorul face figura unui caricaturist lipsit de simțul ironiei. Ca ultim vlăstar al familiei utopiștilor, el e un maestru al reducăției hiperbolice.

Pentru a semăna irealizantei puteri cu care tinde să se identifice dictatorul, s-ar cere ca toți cei aflați în sfera sa de influență să devină un fel de umbre fără amprentă, un fel de non-corpuri materiale și să nu mai conțină decât la un grad de sinucigașă abstracție ideea umanității lor.

În politica de forță a dictatorilor, fanatismul e echivalent profesionismului, iar atitudinile de echilibru și care privilegiază nuanța sunt taxate drept diletante.

Schema puterii tiranice pare a rămâne mereu și pretutindeni aceeași: o adunare de orbi, având în vedere pentru unul singur, iar acela orb.

Jocul de-a speranța anemiează spiritul și-l edulcorează, pefațând servituți fără număr.